

UMIRANJE IN SMRT

1. SOCIALNE OKOLIŠČINE UMIRANJA

- Cerkev človeka pri odhodu iz življenja ne sme pustiti samega
- umetnost umiranja je najvišja umetnost življenja
- pomen zakramentov: bolniško maziljenje, spoved in »viaticum«
- »odrivanje umirajočih v institucije« zmanjšuje sposobnost umiranja
- imamo malo izkustva o tem dejstvu
- mnogi bežijo že pred razmišljanjem o smrti

a. *»Če živimo dalj, tudi umiramo dalj!«*

- dolžina življenja se je v enem stoletju podvojila
- delež starih nad 65 let narašča
- k temu je pripomoglo izboljšanje zdravstvenih pogojev
- čeprav živimo dalj, se danes zdi življenje krajše!
- kljub dolgemu življenju je vedno manj časa »za dušo«

b. *Smrt naj bi ne bila več zadeva javnosti*

- lastna smrt je izgubila pravico do javnosti
- v medijih spremljamo vedno le poročila o smrti drugih
- prava »inflacija smrti« je v filmih
- smrt je »nasilno preseljena« v domove za ostarele in v bolnice
- smrt je najpreprostejši ugovor proti človekovi vsemogočnosti
- posledica splošnega »odrinjanja« bolečine, trpljenja, ubogih...

c. *Smrt je tudi cerkvena zadeva*

- opazno je nenehno iskanje smisla smrti
- iskanje smisla v Cerkvi je znamenje zaupanja vanjo
- Cerkev je najbolj »kompetentna« govoriti o tem
- to se navadno izrazi v prošnji sorodnikov za pogreb
- krščanski obred je znamenje solidarnosti in služenja
- samo Cerkev lahko da smrti smisel
- »monopol obredja« ni prilika za kakršnokoli »izsiljevanje«

d. *Vedno več pogrebov v najožjem krogu*

- tudi pogreb postal »prodajni produkt«
- »boom« anonimnih pogrebov je posledica tabuiziranja smrti
- novost je prostovoljno pokopavanje v »množične« »grobove«
- kultura nagrobnikov postaja vedno manj krščanska

e. *Izzivi za pastoralo in teologijo*

- tudi »trivialne oblike« je treba jemati resno
- potreben bo razmislek o ustreznosti naših simbolov
- vsak posebej je zapisan v Božjo dlan
- odnos omogoči samo »so-čutenje« (sympatetična pastoralala)
- »občutljivo« vključevanje posameznika v »skupnost mrtvih«

2. SPREMLJANJE PRI UMIRANJU

a. *Nove institucije*

- v bolnicah je premalo potrpežljive in sočutne obravnave človekovih potreb
- potrebno je nenehno prizadevanje za »humanizacijo umiranja«
- bolj kot besede je pomembno konkretno ravnanje
- vzgoja medicinskega osebja ne sme izostati

b. *Hospic*

- s. Ciceley Saunders (London, 1967) St. Christopher's Hospice
- glavnino tvorijo prostovoljci, /-ke
- delo se odvija v teamu
- delo z žalujočimi posebej pomembno
- v središču je potreba posameznika
- poskrbijo za optimalno olajšanje bolečin
- domačim je omogočen stik z bolnim kadarkoli
- posebna oblika so centri za dnevno oskrbo

c. *Umirajočemu stati (dobesedno) ob strani*

- umirajoči je kakor sopotnik na dolgi poti
- omogočena mora biti aktivna vloga umirajočega
- pomembne so najmanjše »geste bližine«

d. *Umiranje doma*

- »Pustite me umreti doma!«
- upoštevati je treba zmožnosti družine
- različne so oblike bolezni
- potrebno je spremljati način razvoja bolezni
- umirajoči vedno »povzroči« določeno krizo družine

e. *Smrt je priložnost za evangelizacijo*

- »Christifideles laici«: življenje danes »kot bi Boga ne bilo«
- najbolj se to pokaže ob rojstvu, bolezni in smrti
- okoliščine rojstva in smrti so se močno spremenile
- na razpolago je mnogo medicinske pomoči
- rojstvo in smrt »izgnana« sta iz družine
- prepuščena sta specialistom
- izkustvo življenja je postalo »tehnološko« in ne »ontološko«
- z večjimi možnostmi je narasla tudi odgovornost posameznika
- Cerkev je pogosto potisnjena na rob
- Martini: danes imajo krščanske vrednote še večji pomen
- evangelizacija terja od nas, da se tudi mi učimo od sveta
- »Tako kot starši prinesejo otroka na svet, so dolžni tudi otroci pospremiti starše s tega sveta!«
- Martini: potrebna je nova »medgeneracijska pogodba« - z željo po manjšem individualizmu

f. *Velika vrednost »človeka vrednega« umiranja*

- človeka vredno umiranje je tudi ekonomsko ugodnejše
- v prihodnosti bo ostajalo več bolnih kar doma
- več bo treba vlagati v izobraževanje ljudi
- več tudi v boljše stanovanjske razmere

g. *Spremljanje kot življenjska pomoč*

- spoprijateljiti se z umirajočim in smrtjo!
- večplastnost: fizično propadanje, socialna izolacija, žalost, strah
- umiranje je le ena od faz človeškega življenja
- pri spremljanju se razčiščuje lastni odnos do smrti
- spremljanje umirajočega = spremljanje samega sebe
- če je le mogoče, izpolniti bolnemu željo po umiranju doma
- odločilna ni časovna dolžina ampak kvaliteta navzočnosti
- naloga Karitas (ŽK !) je tudi zagotavljanje spremljanja
- tretja oseba včasih lažje omogoči stik z domačimi
- pomembna je »človeška drža« zdravnika
- velik pomen župnijskih domov za starejše farane

h. *Krščanski pogreb*

- svojce je treba sprejeti z vso pozornostjo
- pogreb mora biti res znamenje vere v vstajenje
- pokazati se mora solidarnost občestva